

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

S. Barbaræ Virg. & Martyris festo Paraphrasis in lectionem libri
Ecclesiastici ex Cap. LI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

IN FESTO DIVAE BARBARAE REGINAE,
Virginis, martyris & sponsæ Christi, loco Epistolæ
lectio libri Ecclesiastici ex capitulo LI.

Confitebor tibi Domine Rex, & collaudabo te Deum Salvatorem meum. Confitebor nomini tuo, quoniam adiutor & protector factus es mihi, & liberaſti corpus meum à perditione: A laqueo lingue iniquæ, & à labijs operantium mendacium. Et in conspectu astantium factus es mihi adiutor, & liberaſti me secundum multitudinem misericordiarum nominis tui. A rugientibus preparatis ad escam, de manibus querentium animam meam, & de portis tribulationum, quæ circumdederunt me. A pressura flammæ, quæ circumdedit me: & in medio ignis non sum aestuata. De altitudine ventris inferi, & à lingua coinquinata, & a verbo mendacii. A rege iniquo, & à lingua iniusta liberaſti me. Laudabit usque ad mortem anima mea Dominum, quoniam eruis sustinentes te, & liberaſti eos de omni angustia Domine Deus noster.

PARAPHRASIS IN EANDEM LECTIONEM.

Lectio hæc fratres & filij charissimi, ex Ecclesiastico desumpta est, quæ sancta Barbara ac quævis alia virgo & martyr Christi introducit, gratias Deo suo agens pro præcipuis beneficijs sibi exhibitis: maxime autem pro hoc, quod felici consummatione, victima Deo digna, oblata est per passionem & mortem in qua ab omni ærumna ab omni quæ alia futura aduersitate erepta, & liberata est. Dicit igitur sancta hæc martyr: Confitebor tibi Domine Rex, te confiteor, te laudo, qui vniuersorum Dominus es, quandoquidem omnia creasti, & tua sunt omnia. Es quoque eorundem omnium, quæ in cælis, & quæ in terris sunt, rector & gubernator sapientissimus: qui tua providentia omnes nos pascis, foues, & protegis. Confitebor itaque tibi, & collaudabo te Deum Salvatorem meum, non sola, sed cum omnibus te Sanctis laudabo Deum Salvatorem meum, qui ab innumeris periculis me liberatam, duxisti ad perpetuam beatitudinem. Confitebor nomini tuo quoniam adiutor & protector factus es mihi. Adiutor quidem es, ne originale me absorbeat peccatum, à quo per te liberatam continue adiuuas quoque, & in tentationibus protegis, ne peream: id quæ per gratiam tuam, qui gratis propter te ipsum omnia facis. Et liberaſti corpus meum à perditione. *Corpus enim quod corrumpitur, ægrauat animam, & ad gulam fornicationemque suapte corruptione pronum, nunquam non per desiderium ad hæc anhelat.* Quapropter à vitijs gulæ, ab æstu luxuriæ me seruans, liberaſti corpus meum à perditione. *Qui enim fornicatur, teste Apostolo, in proprium corpus suum peccat.* Qui ergo te, ne pecces, seruat, hic à perditione, quam pro peccato passurus, (si cecidisses) eras, te liberat. *In corpore enim soluentis, quicquid in corpore mali, quod hic per poenitentiam non est deletum, gesserimus.* A laqueo lingue iniquæ, tam propriæ, quam alienæ, liberaſti me, ne malè lo-
quendo,

quando, aut per ostentationem, aut per inuidiam peccarem, aut ne linguæ ad alanti assentirem, aut detrahenti linguæ vindictam meditarer, seu desiderarem. Vtrobique enim lingua est iniqua. Et à labijs operantium mendacium liberaſti me: & in conſpectu aſtantium, factus es mihi adiutor. Aſtantium conſpectus aut intelligitur hominum, qui paſſionibus ſanctarum aſſiterunt virginum, earundem finem contemplantium, quæ raro viſæ ſunt abſque miraculo aliquo, aut prodigio mori. Viderunt enim aſtantes diuam Catharinam, rota diuinitus contracta, liberari: Agnetem, & Barbaram virginès pudiciſſimas nudatas, ſolis cælitus miſſis, contegi: aliarum flammæ rogumq; paratum extingui, feruentiſſimum æs, & adipem, quibus quædam ſanctæ erant immergendæ, inſrigidari, tortorum manus areferri, aut laſſari, feras indomitas, non ſolum manſueſcere, ſed etiam ſanctis blandiri: aliaq; multa aſtantes, non ſine admiratione magna viderunt. Poſſe nihilo minus de Angelis hoc intelligi, quorum millia millium Domino miniſtrant, & decies centena millia eidem aſſiſtunt. Et liberaſti me ſecundum multitudinem miſericordiæ nominis tui. Liberaſti, inquam, me, ne conſentirem hoſti, ne timerem aduerſarium, ne falleret me mundus, ne diabolus vinceret: & vt minas tyrannorum æque, vt blanditijs rideam. Hoc autem feciſti ſecundum multitudinem miſericordiæ nominis tui. *Multa enim ſunt miſericordiæ tuæ Domine.* Liberaſti quoque me à rugientibus præparatis ad eſcam, & de manibus quærentium animam meam, hoc eſt à diaboli rugitu, qui tanquam leo rugiens circumit, quærens quem deuoret, tyrannorumq; principum diaboli membris: & de portis tribulationum, quæ circumdederunt me. Portæ tribulationum, ſunt introitus tentationum atque aduerſitatum. Sepenúmero autem Deus electos ſuos portas ſinit intrare tribulationum: quas tamen, vbi oſtenderit illis imminentes, vbi ſe aut Deo reſignauerint, aut mala imminetia deprecari ceperint, ab eiſdem mox liberat. De omnibus igitur hic Domino conſitetur hæc Chriſti ſponſa & martyr, gratiasq; illi agens, narrat à quibus ſit liberata: A preſſura ſtammæ, hoc eſt, ab vrentis tentationis, quæ carnem vrit aut ſpiritum perturbat, feruore ſcilicet liberaſti me, iuxta illud. *Transiimus per ignem & aquam, & eduxiſti nos in refrigerium.* Et in medio ignis, hoc eſt, in medio feruentiſſimæ vehementiſſimæq; tentationis non ſum æſtuata, nec ſuccubui. Ducit enim electos ſuos Deus, vt per Zachariam loquitur, per ignem, & probat eos, ſicut probatur aurum. De altitudine, hoc eſt, de profunditate ventris inferni, qui omnes deglutire, & abſorbere molitur. Itaque de profunditate ventris infernalis, in quem mortale deiicit peccatum. Nec ab inferno tantum liberauit me, ſed etiam à lingua coinquinata, & à verbo mendacijs quoque, ne aliena me polluta lingua inquinaret, ne mendacium falleret: & ne ego alium loquedo, ſcandalizarem, ne verbis mendacijs euipiam imponerem. Sic ſanctam Barbaram, ſanctam Luciam, ſanctam Catharinam, ſereq; omnes ſanctas virginès Chriſtus liberauit, ne tyrânis ad carnalia opera illas inuitâibus, conſentirent: ſed mortem potius ſuſtinere, quam virginiratem conſentirent, amittere. Deinde veritati adhærentes, hanc inter pœnas ac grauiffima tormenta quoque ſunt conſeſſæ, nec verbis mendaciorum, quæ falſo ſeductorieq; illis à tyrannis promittebantur, ſi Chriſtum negarent, motæ. Propterea

Lingua iniqua quæ dicatur

Virgines meretyres ſine miraculo vtrorū viſæ ſunt mori.

Dan. 7.

Pſalm. 118.

1. Petri 5.

Portæ tribulationū quænam dicantur.

Pſalm. 65.

Zach. 13.

Virgines ſuas ſanctas vtrorū Chriſtus contra tyrannorum blanditijs conforſauerit.

pterea sequitur. A rege iniquo, hoc est, à crudelitate Imperatorum, regum, principum & præfectorum, ne eorum formidarem minas, liberaſti me: aut à diabolo, qui rex est super omnes filios superbix: & à lingua iniuſta, quæ minabatur, inferri quæ tubebat innocentibus pœnas, ita me liberaſti, non vt non paterer, sed vt non solum patienter, sed desideranter etiã ac amanter, tui contẽplatione, paterer. Non autem nũc solum laudo, sed laudabit etiam vsque ad mortem anima mea Dominum. Maior enim est omni laude, sicut Eccl. 43. *Glorificate Dominum quantum unque poteritis: Super valebit adhuc. Benedicentes Dominum, exalate illum quantum potestis. Maior enim est omni laude.* Et, *exaltantes eum replemini virtute. Ne laboretis, non enim comprehendetis.* Itaque, *benedicam Dominum in omni tempore, semper laus eius in ore meo. Psalmam Deo meo quamdiu fuero.* Laudabit vsque ad mortem anima mea Dominum: quoniam eruis sustinentes te, & lunganimiter auxilium expectantes misericordix tuæ: & liberas eos de omni angustia Domine Deus noster. Sufferentiam Iob audiuimus charissimi, & finem Domini vidimus per fidem & lectionem, sanctarum virginum martyrumq; celebramus memorias. *Ecce beatificamus eos, qui sustinuerunt.* Nihil igitur restat, nisi vt nos quoque inter quæcunque aduersa expectemus Dominum, sperantes, vt nobis subueniat tanquam clementissimus Pater, & adiutor in tempore opportuno.

EXEGESIS EVANGELII IN FESTO D.

Barbara, aliarumque virginum & martyrum,
Matthæi XIII.

REst in festo sanctarum virginum hoc sequens legitur Euangelium, in quo narratur, quomodo pro amore temporalis thesauri, omnia viderent homines, vt agrum, in quo thesaurus temporalis absconditus iaceret, compararent. Quod sanctæ quoque virgines fecerunt. Nam caelestem thesaurum, hoc est regnum caeleste, aut sponsum caelestem, quomodo cūque hunc intelligas, à Deo concupierunt, vt pro illo obtinendo, quæcunque carni blandiuntur, quæcunque delectant, quæcunque sunt iucunda, & in hominum æstimatione mundanorum præciosa aut gloriosa, traderent, corpora quoque sua varijs exponerent pœnis, vt thesaurum sibi hunc caelestem compararent. Nam sanctæ virgines teneræque puellæ, quanto desiderio huius sponsi sui caelestis, quanto huius thesauri caelestis amore feruebant, quæ passæ sunt se cædi, exungulari, suspendi & (quod virginali pudicitix morte non inferius est) vestibus nudari, ac capitibus truncari, vt ad cupitum venirent thesaurum. Dicit igitur Euangelista Matthæus:

Simile est regnum celorum thesauro abscondito in agro, quem qui inuenit homo abscondit, & præ gaudio illus vadit, & vendit omnia quæ habet, & emit agrum illum.

Per regnum celorum hic beatitudinem caelestem intelligimus, quæ assimilatur thesauro. Reuera enim hæc, thesaurus est incomparabilis. *Oculus enim non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, quæ preparauit Deus diligentibus se.* Thesaurum itaque caelestis regni vult dici, amorem:

b 4

rem:

Eccl. 43.

Psalm. 33.
Psalm. 145.

Iacob. 5.

Virgines tenerarum desiderium quantum fuerit erga caelestem sponsum.

Regni celorum quid hoc loco significet.

Esaix 64.
1. Cor. 2.
Thesaurus quid hic significet.

- rem, quia vt thesaurus, debet desiderari, quæri, diligere & conseruari. Ibi enim sunt diuitiæ immarcescibiles, quæ non putrescunt, neque marcescunt, neque veterascunt. Theaurum hunc iubet nos Dominus thesaurizare in celo. Hic in celo sibi thesaurum constituit, qui omnia in Dei gloriam, quæ solum amat, facit: qui omnia in Dei destinat honorem, qui etiam tam voluptates quam voluntates suas sibi propter Dei beneplacitum, & propter cælestis regni bona, interdicit. *Theaurizate*, inquit Dominus, *vobis thesauros in celo: vbi fur non appropriat, vbi neque erugo consumit, neque tinea hunc demolitur: vt ibi sit quoque cor tuum, vbi fuerit thesaurus tuus.* Hic thesaurus tanto locupletius cumulatur, quo thesaurum operis terrenas abundantiis in Dei honorẽ, & in sustentationes pauperum erogaueris. Hos præsentis thesauros, terrena puta omnia, propter Deum expendere, & pauperibus tribuere, & habebis non modo thesaurum in celo, sed tuum etiã erit regnum cælorum. Thesaurum huc comparandum, hoc modo suadet Dominus dicens: *Vade & vende omnia quæ habes. & da pauperibus, & veni sequere me.* De hoc thesauro loquens beatissimus Gregorius, Thesaurus, inquit, cælestis est desiderium. Ager vero, in quo thesaurus absconditur, disciplina est cælestis studij. Quem profectò agrum venditis omnibus comparat, quisquis voluptatibus carnis renunciãns, cuncta sua terrena desideria per disciplinã cælestis custodiam calcat, vt nihil iam, quod carni blanditur, libeat, nihil quod carnalem vitam trucidat, spiritus perhorrescat. Inuenitur autẽ hic thesaurus per sacram eruditionem prædicationemq; Euangelij: absconditur autem, si quis hoc, quod fide credit, corde diligit, eius quẽ nunquam obliuiscitur. Diuus Gregorius iterum dicit: Inuentus thesaurus absconditur, vt seruetur: quia studium cælestis desiderij à malignis spiritibus custodire non sufficit, qui hoc ab humanis laudibus non abscondit. In præsentem enim vitam, quasi in viã sumus, qua ad patriam pergimus. Maligni autem spiritus iter nostrum quasi latruncululi obsident. Depredari ergo desiderat, qui thesaurum publicè portat in via. Quod tamẽ ita intelligendum quoque est, (vt ibidem D. Gregorius plenius elucidat) non vt proximi nostri opera nostra bona non videant, quando Dominus dicit: *Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in celo est* (sed vt, quantum laudem nostram atinet, ea potius velimus abscondi, quàm prædicari. Hoc est, vt quantum in nobis est, malimus latere, & non agnosci: imo etiam contẽni, quam reputari, aut honorari: & per hoc quod agimus, externas laudes haudquam queramus. Sic autem sit opus in publico, vt intentio maneat in occulto, quo proximi nostri quidem ex operibus nostris, quæ vident, ædificentur: nos autem Dei solius gloriam quærentes, per studium humilitatis, vicium euadamus vanitatis. Ad hoc namque Christus hortatur alibi dicens: *Cum facis elemosinam nesciat sinistra tua, quid faciat dextera tua.* Hoc est, adeo nihil gloriæ aut vanitatis vsurpes tibi de opere virtutis, vt intetio sinistra nesciat pervertere quod facit dextera iustitiæ. Potest etiam per agrum, sacra scriptura, aut conuersatio sancta ac virtuosa intelligi: in quo thesaurus siue cælestis regni amor desideriumve inuenitur. Hunc enim thesaurum vt obtineas necesse est vendere omnia quæ habes, & emere agrum illum. Oportet te, inquam, abnegare omnia, quæ priuato cupis diligere amore, quo cælestis

Matth. 6.

Lucæ 17.

Matth. 6.
Theſaurus
cæleſtis qui
hic obſcure
tur,
Matth. 19.
Marc. 10.
Lucæ 14.

Gregor.
Theſaurus
vt cæleſte fit
deſiderium.

Theſaurus
cæleſtis qui
inuenitur.

Gregorius.
Theſaurum
abscondi
quid ſit.

Matth. 5.

Matth. 6.

Ager myſti-
cè quid ſit.

caeleste desiderium in te introducat. Nisi enim te ipsum & omnia reliqueris, thesaurum hunc non possidebis. Vide, quia non dicit, illum emisse thesaurum, sed agrum in quo situs est thesaurus. Non enim sunt condignæ passionibus, quomodo nec labores sufficiunt nostri ad futuram gloriam quæ reuelabitur in nobis. Sed emit, inquit agrum illum. Desiderijs enim carnalibus abnegatis, spiritualia caelestia succedunt: & mortificata carne, reflorescit spiritus. Itaque quantum à terrenis disungimur, tanto caelestibus donis, quibus felicitatis æternæ efficiamur digni, magis ditamur. Potest hic quoque virginibus sanctis applicari parabola hæc, ut sit thesaurus in agro, virginitas in carne. Est enim reuera nobilissimus thesaurus præclara virginitas, Angelorum soror & cognata quamuis speciosior, iuxta Ambrosium & Hieronymum, sit virginum victoria ac corona, quam Angelorum. Angeli enim sine carne viuunt, virgines verò in carne etiam triumphant. Narrantur autem hic tria de thesauro, virginitati congruentia, imo & necessaria. Refertur enim hic thesaurus inuentus, absconditus, & bonis alijs, quæ propter illum distrahuntur, seu venduntur, prælatus. Non potest autem thesaurus hic inueniri in luxuriosis, nec potest abscondi in superbis, ac inaniter gloriosis, nec præfertur bonis temporalibus in auaris. Quot enim superantur, ut nubant concupiscentia carnis? Quot puellas ad matrimonium, relicta virginitate, trahit superbia, ut maritos obtineant honoratos ac nobiles? Quot denique virginitatem contemnunt, temporalia amantes bona, si maritos sperant opulentos: Virginitas igitur, pudicitiaque casta, thesaurum nouit inuenire, humilitas hunc nouit abscondere. Paupertas, hoc est, paupertatis amor nouit thesaurum hunc bonis omnibus terrenis præferre. Hoc modo Barbara, Agnes, Agatha, Margaretha, aliaque virgines sanctæ thesaurum inuenerunt, absconderunt, & terrenis omnibus prætulerunt.

Iterum simile est regnum caelorum homini negociatori quærenti bonas margaritas. Inuenta autem vna præciosa margarita, abiit & vendidit omnia quæ habuit & emit eam.

Hic regnum accipitur caelorum pro militante Ecclesia, quasi diceret: Negocium agitur in Ecclesia, quasi negociatoris qui bonas margaritas requirit. Per negociatorem, quilibet homo Christianus intelligitur, qui uia cuncta à se abdicat, puta caduca, transitoria, temporalia, terrena & carnalia: hæc dat, hoc est, Dei amore se illis priuat, ut virtutes, Dei dona, spiritualia æternaque à Deo munera recipiat. Videri enim illius, est terrena pro caelestibus commutare. Vna autem præciosior alijs margaritis, est paupertas spiritus, cui deest amor priuatus, superbia, inuidia, auaritia, propria voluntas, & huiusmodi. Pro hac obtinenda, multa sunt deserenda, atque abijcienda, quibus comparetur. Potest autem in festo virginum applicari ad virginitatem, quæ præciosissima est margarita. Pro cuius adoptione quoque ut ematur multa sunt eroganda, multis carendum, multa subtrahenda. Neque enim omnis virginitas, præciosissima hic margarita dicitur. Sunt enim virgines carne, sed non voluntate, quæ optarent maritos, aut quæ aliquando, si fortuna arriserit, meditantur nubere. Harum integritas non ad modum præferenda est, ut dici possit margarita. Neque enim virginitas à Deo coronatur, nisi ea quæ Dei seruetur amore. Quæ si Deo dicata fuerit, ut om-

Ager qui mystice comparatur. Rom. 1.

Virginitas in carne quatenus vocetur thesaurus in agro.

Ambros. Hieron.

Virginitati scilicet quæ non stolice à stultis præteratur.

Regnum caelorum significat hic ecclesiam militantem.

Negociator quisnam dicitur mystice.

Margarita uti signet spiritus paupertatem.

Virginitas carnis quæ dicitur præciosa margarita.

Aureola quā
do virginitas
coronanda.

Ambrosius.
Augustin.

Sapientia
æterna Iesus
Christus vt
nominetur
margarita
præciosa.
Philip. 3.

Margaritam
præciosam si
gnare æternā
beatitudinē.

Negotiari
probè quā
debeat qui
uis Christianus
pro præ
ciosa marga
rita.
Rom. 9.

Mare vii fig
nificat seculū
prensens.

Piscatores vt
sunt p̄x. dica
tores veri
tatis.

nis truncetur nubendi voluntas, & virginitatis placeat perseverantia, robo
returque sic permanendi propositum, vt aridēribus quibuscunq; mundi
felicitatibus, aut conditionibus, nolit mulier à virginitatis proposito disce
dere: sed Christo tanquam sponso, innupta virgo permanere, iam virgini
tas dicitur præciosa margarita: quæ non ideo tantum placet Deo, quia virgi
nitas, nec propterea solum aureola à Deo coronanda, quia seruata est: sed
idcirco magis, quia Deo dicata est, cum proposito semper ita manendi, vt
Ambrosius & Augustinus asserunt, & Dei amore seruata. Huiusmodi virgi
nes fuerunt, hæc sancta martyr Barbara, aliæq; multæ, quæ spretis diuitijs,
spretis honoribus, spretis denique nuptijs regum, cunctisq; mundi promif
sionibus, maluerunt Christo Domino desponsari, ac in virginitate viuere,
mortemq; ac cruciatus maximos sustinere, quàm carnis pollutionibus, scē
disq; delectationibus contaminari. Potest nihilominus in præciosa mar
garita intelligi æterna, increataque Dei sapientia Iesus Dei Filius Chri
stus Dominus noster: cuius amore vendit omnia, quæ habet, hoc est,
omnia contemnit, etiam seipsam, omnia, quomodo Paulus ait, arbitrans
vt stercore, vt Christum lucrifaciat. Et hæc expositio iterum optime sanctis
quadrat virginibus, quæ pro Christi abrenunciant amore, carni, mundo,
cunctisq; desiderijs. Nisi enim renunciarent, non solum omnibus, quæ pos
sident, sed etiā sibiipsis, quomodo præciosam illam vnam, cui nulla est alia
æqualis, margaritam compararēt, aut quomodo pro Christo corpore con
sentirent occidi, si vicijs concupiscencijsq; malis non ante voluissent mori?
Quod si per margaritam præciosam, beatitudinem aut regnum intelligimus
cælorum, omnibus applicatur Christianis. Est autem adeo præciosa hæc
margarita, vt nisi venditis omnibus, non possit emi. Tam vilis quoque, vt
sola valeat bona voluntate comparari. Solent autem negotiatores, non pe
ricula latronum formidare, non maris horrere tempestates, nō famē, non
sitim, laboremve vllum. Si enim illa fugerent, negotiari non possent. Et
Christianus pro Dei amore, & pro æterna beatitudine nullum debet refu
gere, laborem, nullam recusare aduersitatem, non probrum, non contem
ptum laboremve, aut incommodum vllum. Huiusmodi fuit negotiator
beatus Paulus, qui dixit: *Quis nos separabit à charitate Christi? Tribulatio, an an
gustia? an persecutio? an fames? an nuditas? an periculum? an gladius? Certus sum au
tem, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque potestates,
neque instantia neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profunditas, ne
que creatura aliqua poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu.*

Iterum simile est regnum cælorum sagenæ missæ in mare,
& ex omni genere piscium congreganti. Quam, cum imple
ta esset, educentes, & secus littus sedentes, elegerunt bonos
in vasa sua: malos autem foras miserunt.

Tertiam hic contexit parabolam, de sagenâ missâ in mare. Mare secu
lum intelligitur, in quo perinde ac in mari semper tēpestates, creberrimatq;
pericula versantur. Piscatores autem qui sagenam in mare mittūt, sunt præ
dicatores sancti, qui sagenam prædicationis verbi Dei expandunt, & ad cap
piendos extrahendosq; de profundo maris, hoc est, seculi, pisces, id est, ho
mines,

mines, diuini uerbi auditores mittunt. Est igitur, inquit, simile regnum calorum sagine missæ in mari. Regnum calorum, ut supra dixi, ecclesia militans dicitur. Hæc sagine prædicationis diuinæ expandit, qua pisces cuiuscunque generis, seu omne genus hominum, id est, tam bonos, quam malos in profundo seculi demersos, capit, ad litus ty perducit. Congregat enim hic tam electos quam non electos: sed ubi impleta fuerit sagina, pura circa mundi finem, tunc extrahetur, piscesque educet omnes ad litus, ut segregentur boni à malis. Itaque Ecclesia triumphans, quæ est in celo, solos recipit bonos. Porro Ecclesia militans, tam bonos, quam malos recipit: sed in fine discernens, diuidit. Siquidem bonos reponet in uasa sua, id est, in cælestes mansiones, malos in gehennam.

Sagina mystice quid sit.

Litus maris ut signet finem mundi.

Sic erit in consummatione seculi. Exhibunt Angeli, & separabunt malos de medio iustorum, & mittent eos in caminum ignis. Ibi erit fletus, & stridor dentium.

Hoc idem alibi dicit: Cum sederit Filius hominis in sede maiestatis sue, congregabuntur ante eum omnes gentes: & separabit eos ab inuicem, sicut pastor segregat oues ab hœdibus &c. Et alibi: Sinite utraq; id est, triticum cum zizania crescere usque ad messem. Et tempore messis dicam messoribus: Colligite primum zizania, & alligat eam in fasciculos ad comburendum: triticum autem congregate in horreum meum. Separatio namque erit electorum à reprobis, ut illi à dextris, hi à sinistris: & tunc illis qui à dextris sunt, dicturus est: Venite benedicti Patris mei, &c. His uero qui à sinistris erunt. Dicit: Ite maledicti in ignem æternum, &c. De similibus quoque hic dicitur: Exhibunt Angeli & separabunt malos de medio iustorum, & mittent eos in caminum ignis. Quamuis enim resurrectio mortuorum, retributio quæ æterna non fiat, nisi autoritate uirtuteque diuina: multa tamen hic fient angelorum ministerio, qui sulcitantur cineres creduntur collecturi, ab impijs iustos segregaturi, prolataque sententia, ac terra os suum aperiente, reprobos inuoluturi, igneque conflagrationis in infernum præcipituri: ubi erit fletus & stridor dentium. Fletus quidē propter intolerabiles suppliciorum infernalium dolores: sed stridor dentium propter uehementissimum frigus. Erit enim in inferno ardentissimus incendij æstus, & uehementissimum frigus, ut de vno transeant in aliud, non per remissionem, aut defectionem alterius: sed de uehementissimo calore subito ad uehementissimum frigus, quomodo scriptum est. Ad nimum calorem transeat ab aquis nimum. Hæc audientes filij cogitate modo, quamdiu estis in itinere, quid uobis euenturum sit in termino uia: hoc est, in fine uitæ uestæ. Modo laborate, modo sudate, & contendite per angustam portam intrare, ne infructuose uobis contingat serd pœnitere, nimum ardere, sere ac stridere dentibus.

Matth. 25.

Matth. 13.

Separatio electorum à reprobis quæ fiet.

Matth. 25.

ibidem.

Angelorum ministerium in extremo iudicio cuius modi erit.

Fletus, stridorque dentium quomodo intelligatur.

Iob. 4.

Matth. 7.

Lucæ 13.

Intellexistis hæc omnia? Dicunt ei: Etiam. Ait illis: Ideo omnis scriba doctus in regno calorum, similis est homini patri familias, qui profert de thesauro suo noua & uetera.

Postquã parabolam has dixerat Dñs, interrogauit Apostolos, an omnia, quæ dixerat, intellexissent, nō nesciens quid intellexissent, aut nō intellexissent.

Scribz docti
& notarij
Christi vti fu-
erint Apolto-
ri sancti.

sent: sed occasione quarés, ad eorū verba inferendi, ea, quæ sequuntur. Nam cum se intellexisse hæc omnia responderent. Ideo, inquit, dico vobis, quod omnis Scriba doctus in regno cælorum, similis, &c. Apóstolos, Scribas & doctos, vtpote Christi (vt ita dicam) notarios vocat, qui legem Dei in mentibus audientium scribebant, quos similes vult esse homini patrifamilias, qui suæ familiæ de thesauro suo profert & noua & vetera, hoc est, pecunias, vasa, vestes, cæteratq; id genus, quæ curare habet, producit, iuxta exigentiam cuiuscunq; consolandi aut fouendi. Ita prædicator aut Apóstolus quoque de thesauro sacrarum scripturarum quicquid nouerit, vtile fore, aut congruum, proferre debet, siue id fuerit ex veteri testamento, siue ex nouo. Quomodo enim paterfamilias omnia in refectionem, & consolationem & in vtilitatem suæ ordinat familiæ, ita prædicator, apóstolusve non ignorare debet, quid Christi conueniat familiæ, vnde regatur, & quibus sustentetur: ideoque ad manum sunt ei necessaria, vt habeat promptam vtramque scripturam, notitiamq; tam veteris, quam noui testamenti, vnde queat producere, ea quæ hominibus docendis sint vtilia de Christo Iesu Domino nostro, qui est benedictus in secula, Amen.

SERMO IN EODEM FESTO.

*Quibus extollenda sit diua sponsa Christi Barbara encomijs,
quomodo ve sancti pro sibi deuotis iudicem
interpellent.*

Laudabit vsque ad mortem anima mea Dominum: quoniam eruis sustinentes te, & liberas eos de omni angustia Domine Deus noster. Ecclesiastici LI. Hæc verba fratres & filij charissimi, optime in Christi sponsam quadrant sanctam Barbaram: quando quidem mira Dei beneficia ipsa in conuersione, in vita, in passione denique & in morte sua experta est. Quæ omnia (quia nihil sibi eorum vsurpauit, in laudem suam nihil arrogauit, nihil tribuit sibi: in Deum verò reculit omnia) illius esse dona, nihilq; sibi suum, perfectissima humilitate cognoscens, propterea dixit. Laudabit vsque ad mortem anima mea Dominum, & cætera. In conuersione namque illius quis Dei bonitatem dignè collaudet, qui absque hominis eruditione illam præueniens, illuminauit adeo, vt naturali quoque lumine simulachrorum, Deorum quæ multiformium deprehenderet vanitatem: Adeo namque rationis lumen in ea præualuit, vt ea, quæ facta sunt, quæ instituta sunt, quæ aliquando non fuerunt, vtiliora crederet esse ijs, qui cultum, venerationem quæ illis instituerunt. Quamobrem eos quoque deos qui ab hominibus colebantur (quando quidem homines olim fuere) iudicabat prorsus nihil posse numinis habere, sed necessarium fore, vt aliqua virtus sit omnipotens, omnia sciens, omnia creans ac regens, infinita, sine tempore, numero & mensura, quæ ante omnia sempiterna ac indeficiens fuerit, à qua omnia reliqua, quæ habent esse, incepterint, quæ iustius diuinitatis & rei & nomen habeat quam ea, quorum nomen ac honor (sive virtute) ex aliorum pendet voluntate & institutione. Pro hac itaque sui illuminatione laudat te Iesu bone sancta Barbara puella sapientissima, qua deorum tum vanitatem, tum stultitiam deprehendens, illos respuit, & in tui desiderium amoremq; (licet nondum te perficere

In conuersione diuæ Barbaræ quam fuerit admirabilis Deus & laudandus.

Genes. 17.
Sapient. 11.

perfectè cognosceret) tua illustrata gratia exarsit. Tu enim ipsam, vt te quaereret, tu vt perfectius te recuperet & cognosceret, & amaret, eam excitasti. Tu inueniendum ei te obtulisti. Nam vbi seruum tuum Origenem veræ diuinitatis audisset Alexandriæ doctorem, confestim illi literas scribens, & cui veræq; fidei sibi petijt notitiam inferri. Quod, te cuncta dirigente, quomodo petiuit, ab Origenis quodam discipulo clam ad se misso edocta impetrauit. Pro ijs, inquam, præclaræ sponsæ tuæ Barbaræ anima laudabit vsque ad mortem te Dominum, quoniam eruis sustinentes te à caligin: perfidæ & errorum tenebris, ad veri luminis tui notitiam, quod in mundum venit illuminare eos, qui in tenebris & in umbra mortis sunt, ad dirigendos pedes suos in viam pacis. Itaque in sanctæ Barbaræ vita mirabilis valde, atque laudandus apparuit Dominus. Siquidem in turri, quam pater eius paganus illi construxerat, lectioni sanctorum librorum, quos Origines illi miserat, abstinentiæ, ieiunij, orationi atque vigilijs deuotissime solitaria insudabat. Super omnia autem, fauente etiam patre, qui ob sui dilectionem putabat id fieri, & propterea turrim pulcherrimam ei fecit ædificari, præciosissimum virginitatis thesaurum Christo, quem toto amabat corde, custodiebat. Videns verò in turri sibi constructa duas tantum esse fenestras, his tertiam adijci contra patris mādatum iussit, vt exercitium pariter & occasionem sanctæ Trinitatis adorandæ colendæque inde sumeret. Progrediens deinde longius, lauacrum sibi à patre paratum inuenit sculptum, miroq; artificio ornatum. Quod introiens, dum aqua abesset, Dominum rogauit, & mox aqua vsque ad eius umbelicum impletum est: in quo à præcurfore Domini quæ Baptista Ioanne baptizata est. Pro ijs alijsque multis in vita sua acceptis beneficijs, quæ prætergrediens ad eius vitam legendam vos mitto, inquit beata Barbara: Laudabit vsque ad mortem anima mea Dominum, &c. Cognouit enim omnia Dei esse dona gratis sibi collata, pro quibus ita gratias agendas Deo sciebat, quomodo eadem dona cognouit haud esse negligenda. In passione verò sua benignitatem Dei clementissimam experta est. A quibusdam enim grauibus tormentis illam eripuit, in quibusdam fortitudinem dedit & tolerantiam: charitate quoque constantissima ac ignea cor eius succendit vt non solum tolerabilia, verum desiderabilia, quæ patiebatur etiam redderentur, licet naturæ alioqui horrida erant. Cæterum, inquis. si naturæ erant horribilia, quomodo desiderabilia facta sunt? Id patiendi fecit causa. Haudquaquam enim pro se, sed pro Christo passa est, cuius amor adeo pectori eius erat impressus, adeo erat feruens, vt dulcia ac leuia ei viderentur, quæcunque in eius gloriam ferre potuisset. Itaque gaudebat anam occasionemque sibi præberi, quo suum Christo amorem posset ostendere. Proinde patre demum redeunte (longius enim absens fuerat) postquam tertiam vidit in turri fenestram contra suum mandatum factam, à filia huius rationem sciscitatur. Quæ nihil metuens patrem veram diuinitatem, eandemque vnam in personarum trinitate prædicabat: fallentem verò ac vanam esse simulachrorum imposturam. Iratus itaque pater, per seipsum primo licet eam flagellasset, tamen Marciano præfidi, qui nulla miseratione commotus, neruis iubet thaurinis eam expoliatam cædi, obtulit. Ibi dum fuso sanguine fluidas acerbisque sustineret plagas (vt pote qui-

Lucæ 1.

In vita sanctæ
Barbaræ quæ
fuerit Deus
admirabilis
& laudandus.

Barbara à
quo quomodo
que fuerit
baptizata.

In passione S.
Barbaræ vt
Deus fuerit
admirabilis
& laudandus.

Iesus suam
sponsam Bar-
baram in pœnis
conuicturam
confortat ac
sanat.

bus sal crepitans iniectum fuerat) atque in teterrimum carcerem reducta fo-
ret, Iesus illi apparuit, eius amator sponfusque piissimus, dicens: Prælecta
filia mea ac sponsa Barbara confide atque confortare, quoniam copiosum
magnumque gaudium fit in cælo super tua passione. Quo hæc dicente, eius pla-
ga omnes sanatae sunt. Pro hoc quoque laudauit te dulcis Iesu Barbara a-
nima usque ad mortem, quoniam non solum à pœnis his liberasti sponsam
tuam, verum etiam fortitudinem animique constantiam illi indidisti, vt ser-
monibus veritatis confutaret, torqueretque & tyrannos, & quoscunque veri-
tatis ac fidei tuæ hostes. Nam quum postea in equulio esset iubente Martia-
no, pedibus sursum erectis, suspensa & arpaginibus latera eius lacerarentur,
lampadarumque, hoc est, facium ardentium applicatione vrentur, lami-
naeque ferreae ignita adhiberentur, quæ vulnera, vnde sanguis vberim flue-
bat, carnemque torrerent, quis eam, vt ferre hæc posset, interea etiam psallen-
tem ac te laudantem confortauit, nisi tu, qui eruis sustinentes te, & liberas de
omni angustia Domine Deus noster? Deinde cum equulio deposita, verso-
que capite in stipite esset ligata, & caput eius malleis ferreis tunderetur, at-
que subinde mammillæ eius gladijs descærentur obtusis, quis ei hanc dedit
fortitudinem, vt tyrannum etiam ludens obiurgaret, dicens: Quid, in me se-
cas scemineum decus? Vis me virum efficere? & reliqua, quæ non nisi Spiritu
sancto charitateque Dei plena potuit dicere: profecto tu solus. Ad hæc cum fu-
riosus Martianus nudam vulneribusque sauciata per prouinciam iusserat
ignominiose duci, dolet quidem Barbara sancta ac pudicissima virgo pro-
pter pudicitiam virginalem, quæ in virginibus valde est tenera ac verecun-
da: sustinet tamen. At verò, quia morte ac omnibus erat illi pœnis hæc ig-
nominia atque honestatis denudatio grauior, pudicitia gerit curam, atque
pro tegumento suæ nuditatis tibi sponso suo supplicat. Qua oratione fusa
mox adest Angelus, qui stola candidissima eam induit: signansque illam,
omnia simul eius vulnera & dolores adeo abstulit, vt decorem etiam adde-
ret, quam olim habuerat, maiorem. Dulcis Iesu pro hoc laudat te sponsæ
tuæ anima usque ad mortem, quoniam eruis sustinentes te, & c.

Virginalis
pudicitia
quanta fue-
rit in beata
Barbara te-
neritudinis.

In morte san-
ctæ Barba-
ræ quam fuit
Deus mirabi-
lis.

S. Barbara o-
rat pro sui
memoriam
facientibus
eumque
inuocantibus.

Postremo, circa mortem quoque, quam dictata sententia genitor ei suus
intulit, quem alium laudaret, cui gratias alteri, quam tibi benignissime Iesu
hæc dignissima tua sponsa Barbara ageret, quod in hanc usque horam va-
ria ei dedisti pro tui amore tormenta sustinere: vbi in omnibus etiam ei-
dem adfuisi doloribus, atque pariendi virtutem administrasti? Cæterum
quantæ virtutis, quantæ charitatis fuit id, quod hæc gloriosa virgo Barba-
ra in extremis iam vitæ constituta, vipote iam iamque gladio trucidanda,
proximorum non fuit immemor, pro quorum tam diligenter orans salute,
etiam hoc plena fide abs te impetrauit, vt quicumque sui egerit memoriam in-
uocauerit: hoc est, quicumque ipsam aduocauerit ad orandum pro se, illius-
que, hoc est, gratiæ ac misericordiæ sibi multiplicis abs te factæ fuerit memor,
à te suorum peccatorum obtineat veniam, & ante mortem suam Sacramenti
venerabilis recipiat munitionem? Quod quia tu benignissime Iesu exaudire
hancque sponsam tuam consolatione huiusmodi dignatus es, vt sciret & se
pro alijs exauditam & ad thronum gloriæ tuæ seipsam vocatam laudabit
non solum ipsa, verum etiam & vniuersa Ecclesia te Dominum, quoniam
eruis

eruis sustinentes te, &c. Ceterum, quia multi addubitant de hoc, an iuste hoc debeat credi de sancta Barbara, vel Catharina, vel Margaretha, alijsve sanctis, qui singulares habentur intercessores (tamen si omnes sancti intercedere pro nobis possint) ut ipsi in hac vita ita pro sui memoriam agentibus orauerint, quandoquidem quibusdam id superbia, illicitum atq; incongruum videtur. De superbia certè nemo habet iudicare, aut in suspicionem trahere sanctos, præsertim in illa hora, qua Christo pro eiusdem amore suscipientes mortem, spiritum suum reddiderunt: nec quis debet iuxta suas passiones vitiosas, (si forsasse ipse absque superbia id non posset, quomodo etiam forsasse alia non potest multo minora) de sanctis impiè sentire, quoniam in hac oratione inuenti sunt huiusmodi sancti humillimi, à superbia profus alieni, atque pro Dei honore maximè zelosi, cuius honoris zelo duntaxat induciti hac orauerunt, & de hoc infra dicemus plura. Verum discutiamus primum an, aut quare incongruum fuerit sanctam Barbaram, Catharinam aliove sanctos id orasse, aut quare verisimile non sit id eos orasse, sed scriptor id quispiam assuerit mendaciam ad historiam reliquæ veritatem? Sed & hoc ante videatur quomodo orauerunt huiusmodi sancti. Sancta Barbara certè hoc modo orasse legitur. Ut primum pro se orauerat, Domino sese agonemque, quem vltimum esset subitura, suum commendans, humilibus atq; supplicibus tandem verbis adiunxit pro suis oras proximis, hoc modo: Domine Iesu Christe, concede misericorditer ancilla tue gratiam hanc, ut omnes, qui in necessitatibus, seu angustijs suis mei memoriam agètes, fideliter te inuocauerint largis tua pietate consolentur: & præcipue passionis meæ diè annua deuotione ad laudem tuam recolentes, quatenus morte nō præueniantur improuisa, sed vera confessione cōterantur cū munimine perceptionis sacrosancti corporis & sanguinis tui, ne à diabolo illaqueati, facili gloria tua priuentur. Domine ne memineris peccata eorum in diè iudicij, sed propitiare eis. Scis enim omnium benignissime conditor, quia caro sumus. Hæc sunt beata Barbara orantis verba, quomodo in eius gestis inuenitur. Cuiusmodi leguntur de quibusdam alijs, quæ parū in verbis differunt quia spiritu, orandi intentione cōsentunt. Iam ergo interrogo, quid hic absurdum, quid incongruum quidve illicitū sit in hac oratione? Primo, quod orauerit pro alijs, non potest non laudari, tantū abest, ut reprehendi possit, quādoquidē iubemur alter pro altero orare, & Paulus pro alijs orans aliorum rursus pro se petiuit orationes. Quod verò orauit, pro ijs qui sui acturi essent memoriam, nihil video, quid contineat illicitū. Si mihi licet: imo si à Christo iubeor orare pro calumniantibus & persequentibus me, quare nō licet orare pro ijs, qui amāt me, aut qui mihi gratulātur aut fauent? Certè puto legē naturæ quoq; hoc iubere. Iam si hic amor, aut fauor, aut gratulatio proximi est erga me, propterea quia Christi sum, aut quia existimor esse Christi, ut Christi causa sit, quare mihi hic honor aut gratulatio fiat, quis legens illud Euāgelicum, *Am. n. dico vobis, si quis vos receperit, quia Christi estis, &c.* Et illud: *Si quis calicem aqua frigida sitienti dederit in nomine meo, &c.* dicit aut illius amorem, fauorem aut gratulationem erga me non summopere commendabilem, dignamq; Christo, cui idem retribuatur, qui omnibus retribuit ijs, quicūque suo nomine, hoc est, ad sui honorem, aut sui contēplatione amore ve ali-

Sancti quoniam pro sui deuotionis orauerint.

Oratio sanctæ Barbaræ pro sibi deuotis.

Orare sanctos pro alijs qui intelligendum. iacob. 1.

Matth. 7.

Matth. 10.
Marc. 9.
Ibidem.

quid egerint aut sustinuerint. Et quare nō liceat mihi ijs, qui propter Christum me amant aut gratulantur mihi, orare Deum? Sed quæro vltra, an liceat mihi Deum orare pro ijs, qui me inuocant, licet ignorem ipse, an odio amoreve dignus sim? Non video cur non liceat humiliter orare, propter fidem præsertim illius, qui bene de me sentit, & orationibus se meis committit, licet fortasse erret, & plus de me sentiat, quam est sentiendum. Cur enim non liceret mihi Domino Deo dicere, Domine Deus meus da illis, qui me inuocant (licet adhuc mortalem) hoc est, qui pro se postulat à me orari, hæc & illa salutaria, propter humilitatem eorum? Neque enim propter me orationem meam scio tibi placituras. Scis enim tu quia ego nullius sum virtutis coram te: & ideo tu pro bonitate tua, non finas eos falli. Nam etsi errent in me, tamen quomodo debent, bene sentiunt de proximo. Da igitur illis salutem, qui me ad orandum inuocāt, aut qui mihi bene faciunt, aut qui mihi bene facturi sunt, aut qui mihi tua beneficia fauent, mihiq; gratulantur aut gratulabuntur ynquam: præsertim cum tu sis finis omnium & causa, cur hæc faciant. Quare, inquam, hæc oratio foret illicita? imo quare ego ex charitatis debito, non obligor orare pro huiusmodi? Non quod præstare aliquid possem, sed quod ego nequeo præstare, valeo & debeo emendicare pro illis à magno illo, largissimoq; donatore atq; omni benefactore Deo, ipsum cum Psalmista rogando, vt ipsa Dominus retribuatur pro me. Quare non debeam orare pro eiusmodi, qui ex charitate mihi Dei gratiam, Deiq; beneficia fauent, qui mihi gratulantur, qui bene faciūt, cum horum omnium, quod dixi, vt fiant, solus est causa, scopus finisq; Deus? Quomodo non debeo eos redamare, à quibus intuitu Christi solius me scio amari? Si hoc illicitum foret, peccasset Paulus, & alijs peccandi occasionem an famq; præbuisset, quos ipse viuentes adhuc in carne, & de salute propria incertos inuocauit, vt pro se fieret, flagitauit? Id est, quare non licet mihi orare pro ijs, qui à me hoc ipsum postulant, qui fauent mihi Dei beneficia & gratiam, qui gratulantur meo profectu? maximè si propterea per hoc nihil desidero, vt habeat sanctus talisve, qui possit orare, aut aliquid impetrare: nec locū habeat ambitio huiusmodi in me aliquid, vt cupiā nō nihil æstimari: sed potius erubescō, & in me ipso confundor, quo de me melius sentiunt homines, quam ipse me inuenio? Atque illorum pio errori compatiens, Deum quomodo debeo, rogo, vt ille suppleat pro me, vt quamuis indignus sim ego audiri, ipse tamen faciat illos non indignos propter fidem & suam humilitatem exaudiri. Iam igitur ad sanctam Barbaram transeamus, eiusq; similes sanctos. Ipsa non petiuit (vide illius verba) se ad interpellandum inuocari, nec sibi petijt festum, honorem, memoriamve statui: sed rogauit, vt si quis sui memoriam agens, Deum inuocauerit, hoc vel illud obtrineat. Quid hic absurdi auditur? Non petiuit se inuocari, nec petiuit, vt qui se inuocaturi sunt, exaudiantur, quamuis etsi ita orasset (quod fortasse in sanctorum aliorum vita legitur) nequaquam orasse perperam putanda foret. Nihil enim orasset aliud, quam isti (quos Paulus inuocauit) orauerunt: qui vtique Deum rogauerūt, vt is, qui se inuocauerat Paulus exaudiretur. Hoc modo sancta Barbara quoque orasset (etiam si dixisset, Qui me inuocauerint, hoc est, qui me pro

Ecl. 9.

Oratio hominum mutua quid valeat.

Psalm. 137.

1. Theff. 1.

Oratio S. Barbaræ pro alijs qui intelligenda sūt.

pro se vt orem, flagitauerint) vt daretur illis hoc, quod illorum conduceret saluti. Iam verò non dixit, qui me, sed, qui te Christe inuocauerint mei habentes memoriam, id est, misericordie tue in me fulgentis, da tu, &c. ridiculum est id esse illicitum cogitare. Deinde (quod fortasse sciolos hos magis torquet) quod orauit pro his, qui suae passionis forent memoriâ acturi, &c. volunt quidam mox iudicare, quasi corona se martyrij dignam habuerit. Certè, & si de misericordia etiam diuina hoc sensisset, cui omnes alias suas adscripsit victorias, eidem què soli propterea gratias egie, vt se martyrij corona dignam faceret, qui fecerat sui amore vt pateretur dignam, nihil superbi egisset, nec presumptionis propterea foret arguenda. Tantam enim in se, tam què mirabilem ac exuberantissimam experta iam fuerat in omni vita ac passione sua Dei tum misericordiam, tum munificentiam, vt desperare non posset dignam se (non dico ex se fieri) sed dignam per misericordiam diuinam haberi: atque faciente id dignatione diuina, tanquam dignam se martyrio misericorditer acceptari. Per multa enim iam à Deo cælitus dona, auxilia & beneficia receperat, vnde æternæ salutis confidenter se sperare potuit absque vlla hæsitacione fore participem.

Hæc si omnia legissent hi, qui modo temere obganniunt, ori silècium imponerent. Neque enim spes firmitior atque maxima confidentia de Deo impedit, sed perficit humilitatem. Volunt enim & ipsi omnes homines salutem à Deo sperare, & quodammodo certos fore, & tamen diuam Barbaram de sua reddunt salute non securam, quasi quæ adeo sibi timere debuerat, vt licet in vita adhuc constituta, quod bonis, malisq; commune est, orare pro alijs propterea non debuisset. Iam verò omnino ne verbum quidem habetur in illius oratione, quod id sonaret, quasi martyrij corona, aut sanctitatis nomine, aut vt festiuitas sibi institueretur, dignam se æstimasset, tamen si merito à Domino id sperare potuit, vt inter martyres haberetur apud Deum, quæ iam iamq; pro eius amore genua flectens, gladium post alios multos passionum agones, quas Domino confortante vicerat, erat susceptura. Certè tam ipsa, quam alij tunc sancti non ignorebant, quomodo martyrum tunc fiebant memoriæ (quod ex multis quoque sanctorum vita facile colligitur) nempe vt ad sepulchra martyrum, aut ad martyrij loca conueniebant pij homines, & ieiunio orationiq; vacantes, Deum laudabant, qui pro magnificentia sua, pro fidei què suæ exaltatione gratiam huic dedisset martyrij atq; victoriam, qua adiutus & tyrannos, & mundum, & amicos, & carnem suam contempnisset, atque illi, hoc est, Christo non absque sui effusione sanguinis testimonium fidele (quod ipse cum Patre & Spiritu sancto verus vnusq; esset Deus) reddidisset. Iam vide quid fuerit piaculi, vel sanctam Barbaram, vel alium quemuis sanctorum orasse se pro ijs, qui diem passionis suæ cum aliqua sui memoria obseruauerunt, vt propterea à Domino misericordiâ consequantur. Nam quid aliud sic orans orat, quam, Rogo te Domine Iesu pro ijs, qui diem hunc meæ recolunt passionis, in qua tu tua me gratia, cuiq; amore, pati ac mortem sustinere fecisti & adiuuisti? Qui fragilitatis, inquam, meæ fuerint memores simul ac tuæ virtutis, qui hanc misericordiam tuam mihi fauerint, qua tanta me dignatus es gratia, vt dares & animum & voluntatem pro tuo nomine patiendi, Qui denique huius diei reminiscuntur mihi

Contra blasphemos in sanctos Deique amicos.

Memoria martyrum qui olim fiebat.

Eccle. 31.

Blasphemix
contra inuo-
cationem &
merita san-
ctorum vnde
originem
sumpserint.

Eccle. 9.
In cauillos
hæreticos.

Memorias
sui inueni-
das quonam
modo sancti
optauerint.

gratulâtes, qua ex innumeris me periculis eripuisti, & qui te, dona tua misericordiamque tuam in me honorauerint, qui ve pro me tibi gratias egerint, atque qui te pro misericordijs tuis in me reluctantibus laudauerint, quandoquidem nunquam ego te satis laudare queo, licet ad mortem vsque te anima mea laudet Domine, da eis, quicquid à te salutare petierint. Quid quæso illicitum est sic orasse? Si tibi displicet oratio sanctæ Barbaræ, Deo non displicuit, qui libenter annuit eius supplicationi. Nam & quod promisit, innumeris postea per S. Barbaræ sponsæ interpositam memoriam se inuocantibus misericorditer est largitus, & in hodiernum vsque diem, licet te murmurâte, largitur. Vana igitur omnino est illorum calumnia, vel qui sanctos ita orasse non credunt, aut si ita orauerint, modo eos illicito orasse credunt. Si quidem omnia eorum obiecta inde oriuntur, quod sanctorum gesta vitiofo corde, quemadmodum seipfos sentiunt (vt pote spiritualium rerum, atque verarum virtutum prorsus inexperi) dijudicant. Dicunt enim temerarium fuisse, quod sancti orauerint pro alijs quando ipsi adhuc nesciebant se saluandos. Hæc eorum indoctissima est iusticia, & stulta omnino obiectio. Nã si propterea non foret orandum pro alijs, nemini tunc liceret orare (quod contra Christi est præceptum) pro suo proximo, quandoquidem *nemo scit an amore, o lioue dignus sit*. Sed dicunt: Orauit Barbara pro ijs, qui adhuc post mortem suam forent sui memores. Et hoc vanum est, inaniterque obijcitur. Vbi enim scriptum est, pro ijs tantum qui nobiscum adhuc viuunt, orari debere, non pro futuris neque pro præteritis? Si ante viginti annos audirem aliquem deliquisse, non orabo pro eo, quia ante multos annos hoc peccatum factum est? Bona verba. Item, si aliqua coniectura æstimo futuros, qui post mortem meam in bono, atque ex charitate, & dulci Christianoquæ affectu mei recordabuntur, num quamdiu superstes sum, non licebit mihi pro eiusmodi orare? Num in vita (quomodo oro pro ijs, qui modo per charitatem me diligunt, aut mihi bonum fauent) non possum orare pro ijs, qui post mortem aut mihi fauebunt, aut me excusabunt, aut charitatis aliquid defuncto impendent, aut saltem Christi intuitu diligunt, atque suauiter, hoc est, cum affectu charitatis mei recordabuntur? Neminem vix ita desipere puto, qui hoc nefas esse iudicet: imo qui hoc non laudet. Si igitur licet hoc, & laude dignum est, quomodo tunc sunt arguendi sancti, qui leguntur pro sui memoriam habituris orasse? Respondes: Non hoc modo negamus, vt illicitum sit orari pro sui memoriam facturis, sed hoc reprehendimus, quod aras, sacrificia, memorias, solennesque inuocationes sibi statuendas putarunt. Dico omnino id fictum atque falsum esse. Nullus hoc sanctorum optauit, licet quibusdam hoc futurum à Deo in vita reuelatum sit, paucis tamen & humillimis, qui non poterant inde fieri deteriores, sed fundati in humilitate, inde magis humiliabantur, ex tam magna, admirabiliquæ dignatione Dei erga se, quam essent in terra, etiam post hanc vitam ab eodem recepturi: quod tamen omnino illis absurdum videbatur vt fieret sibi, vt pote tam indignis, licet non haberent, quo promissiones diuinas aut arguere, aut illis obstrepere, seu non credere deberent. Quomodo enim post mortem (vt iniquè nonnulli calumniantur) sibi hoc fieri appeterent sancti, aut quomodo honoribus sibi futuris oblectarentur, quando in vita omnia hæc radiciter à se ex-

se ex-

se extirparunt? hoc est, & honores & honoris appetitum? Absit hoc ab illis, absit etiam à nobis, vt putemus eos vel vnam cogitatiunculam admisisse, qua se fuissent consolati, exultassent, sperassent, desiderassentve sibi honores institui, celebrarique nomina sua post mortem. Haudquaquam de illis hoc est, sentiendum. Hoc enim omnino commiserunt Deo, quid post mortem sibi fieret in terris, quando quidem ne ea quidem quæ viventibus occurrerant, aliter quam de manu Domini acceperunt, in illius gloriam omnia referentes. Non tamen inficias eundem puto, optasse etiam eos & in vita, & in morte, & post mortem suam, vt haberent qui Deum pro se laudarent, qui benedicerent, qui gratias agerent: quando quidem impares atque minores se omni vita sua fuisse agnoscebant, vt pro tot beneficijs, gratijsq; ac Dei donis dignas Deo egissent, agereve possent gratias. Idcirco per alios hoc cupiebant expleri, atque in Deo laudando se optabant adiuuari, vt Dei laus, quam ipsi minus extulissent, per alios suppleretur. Erat autem hoc non arrogantiæ, sed profundissimæ humilitatis, qua Dei bonitatem, beneficiaq; in se, & è regione suam vilitatem, indignitatemque perfectè agnoscebant. Inde enim vidètes se ad gratias Deo agèdas omnino non sufficere, suaq; omnia nihil æstimantes, cupiebant per quoscunque Deo laudes fieri pro illius beneficijs, quæ in se tanto clariora atque maiora videbant, quanto ea indignioribus sibi præ cæteris (vt putabant) hominibus, qui fuissent magis grati, essent collata beneficia. Hoc modo desiderare, vel vsque in finem mundi haberi memoriam mei, vnde Deo gratiæ agantur & laudes pro me, mihi quoque peccatori, quare non liceat? Omnino enim cupio per alios suppleri, quod ipse negligo: quanto magis id licuit, imo laudari debet in beata Barbara! Absit, absit igitur, vt dixi, in sui honorem aras, aut monumenta sibi beatissimam Barbaram optasse fieri post mortem, quæ in vita propter Christum omnia contempsit, neque seipsam, neque aliud quid diligens aliter, quam propter Deum. Quomodo ergo post mortem aliquid posset desiderare, quod in Dei gloriam & laudem non dirigeret, aut quod propter Deum non concupisceret? Tanti enim tunc faciebat Christum, vt non modo pro exaltatione & honore illius sanguinem funderet, verum etiam ad tradendam in mortem animam suam pro eiusdem gloria genua sua iam iamque moritura steterat. Quomodo igitur tunc adeo potuisset esse cæca, vt ambiret aliquid in illa hora, quo omnes alias virtutes suas obumbraret, aut Christi gratiam amitteret? Nec propterea in hac parte censenda est falsa esse historia, qua ipsa vel alij nonnulli pro sui memoriam agentibus orasse leguntur: quando quidem & in vita, & post mortem nihil, quam Dei gloriam aliud quæsierunt. Quamobrem, quomodo licuit illis orare, ita licuit etiam scriptori eorundem orationem manifestando scribere.

Sancti quidnam potissimum pro sui memoria & veneratione à Deo desiderauerint.

Historia sanctæ Barbaræ cur non possit nisi vera haberi.

Amor sanctorum erga Deum quantum fuerit.

Cogitetur de sanctis, quam purè dilexerint Deum, adeo vt nec seipsos amauerint, nec vllam creaturam, nisi quantum in Deo & propter Deum amare tenebantur, Dei autem gloriam purè in se & in omnibus quæsierunt: propter quam & se & reliqua omnia spreuerunt, & secundum hanc normam ea quæ dixisse, egisseve leguntur, intelligantur, tunc non erit, quod obijciant ij, qui cuncta semper in deteriore iudicant partem, ad hoc nati, vt quæuis aliena, quam ipsi nihil agant laudandum, carpant. Domi-

nus Iesus illis posthac saniozem tribuat mentem, qui est cum Patre & Spiritu sancto benedictus in secula, Amen.

IN FESTO S. NICOLAI EPISCOPI, LOCO
epistolæ, Lectio libri Ecclesiastici, ex capit.
XLIH. & XLV.

Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis placuit Deo, & inuentus est iustus, & in tempore iracundia factus est reconciliatio. Non est inuentus similis illi, qui conseruaret legem excelsi. Ideo in reuerendo fecit illum Dominus crescere in plebem suam. Benedictionem omnium gentium dedit illi, & testamentum suum confirmauit super caput eius. Cognouit eum in benedictionibus suis, conseruauit illi misericordiam suam, & inuenit gratiam coram oculis Domini. Magnificauit eum in conspectu regum, & dedit illi coronam gloriæ. Statuit illi testamentum sempiternum, & dedit illi sacerdotium magnum, & beatificauit illum in gloria, fungi sacerdotio, & habere laudem in nomine ipsius. Et offerre illi incensum dignum in odorem suauitatis.

Eccli. 45.

PARAPHRASIS IN EANDEM LECTIONEM.

Lectio hæc ex Ecclesiastico sumpta est, ex duobus puto capitibus, à quibus ea quæ sanctis confessoribus congrua erant, adunata sunt, nonnullis verbis aut sententijs, interim quæ minus videbantur huc idonea, intermissis. Itaque lectionem Ecclesiæ secuturi ac textum sic legimus: Ecce sacerdos magnus. In veteri testamento sacerdos dicebatur magnus, qui erat pontifex, aut princeps sacerdotum. Porro, in nouo testamento pro pontifice aut episcopo sumitur. Fuit autem sacerdos magnus beatus Nicolaus, beatus Augustinus, beatus Ambrosius, beatus Martinus, alijque innumeri, qui non solum dignitate, præminentiaque, sed etiam virtute, sapientia, charitate, atque omnium virtutum genere fuere præclari. Sequitur: Qui in diebus suis, dum hic uiueret, dum in luce gratiæ ambularet, placuit Deo, quia immaculatum se custodiuit ab hoc seculo, aut innocentiam seruans, aut per penitentiam eandem reparans, Dei misericordia & gratia super illum coruscante. Placuit Deo, & erga proximum inuentus est iustus, reddens unicuique quod suum est, ita ut nulli quid deberet non solum, aut non impletum relinqueret. Et in tempore iracundiæ, dum ad iram, dumque ad vindictam Deum excitasset plebs, ipse factus inter Deum & populum arbiter, hoc est, se medium exhibens, & lachrymas, preces, oblationemque sacram pro populo Deo offerens, factus est plebis ad Deum reconciliatio. Hoc namque non raro sancti fecere episcopi, qui iram Dei auerentes à populo, & ultionem deprecantes diuinam, plebem quoque ad penitentiam induxerunt suorum peccatorum. Non est inuentus similis illi, qui conseruaret legem excelsi. Non comparatione aliorum sanctorum hoc dictum est, nec ut reliquis contemptis, vnus præferatur omnibus. Solus enim spirituum ponderator est, ut Salomon ait, Dominus enim est, qui nouit solus quid sit in homine.

Sacerdos magnus quis in veteri, & quis in nouo testamento dictus fuerit.

Jacob. 3.

Exouer. 16.

mine.